

2.2 OSTATNÍ SUBJEKTY OBCHODNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ

2.2.1 SUBJEKTY SOUTĚŽNÍCH VZTAHŮ

Vztahů, které vznikají při hospodářské soutěži (ať již jde o nekalou soutěž nebo o ochranu hospodářské soutěže), se účastní subjekty, které označuje obchodní zákoník a zákon č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže jako soutěžitele. Tento pojem se nekryje s pojmem podnikatel, neboť zahrnuje všechny fyzické i právnické osoby, které vstupují do hospodářských vztahů, v nichž se snaží v konkurenci jiných uspět, popř. mohou svým postavením a činností ovlivňovat soutěž jako takovou.

Podle zákona na ochranu hospodářské soutěže jsou soutěžiteli i sdružení právnických nebo fyzických osob, sdružení jejich sdružení a jiné formy jejich seskupování, i když výsledné seskupení nemá právní subjektivitu.

V nekalé soutěži upravované obchodním zákoníkem se subjekty soutěžního vztahu mohou kromě soutěžitelů stát i spotřebitelé, dále právnické osoby, které byly zřízeny na ochranu zájmů soutěžitelů nebo spotřebitelů, a jiné osoby, jejichž práva mohou být nekalou soutěží porušena či ohrožena, ač se tyto osoby soutěže bezprostředně neúčastní. Ve skutkových podstatách podplácení (§ 49 ObchZ) a porušení obchodního tajemství (§ 51 ObchZ) se subjekty soutěžního vztahu stávají i tzv. osoby pomocné – členové statutárních či jiných orgánů soutěžitele a osoby, které jsou k němu v pracovněprávním vztahu, nebo osoby, které se dověděly o obchodním tajemství a neoprávněně je zpřístupnily nebo využily pro sebe.

Příklad

Spotřebitel se může stát subjektem soutěžního vztahu, pokud je oklamán reklamou podnikatele (např. cestovní kancelář inzeruje ve svých katalogích a propagačních materiálech klidnou dovolenou u moře a ve skutečnosti jsou zákazníci ubytováni v hotelu poblíž dálnice a k moři se musí dopravovat složitým způsobem přes celé město, na jehož okraji hotel stojí), jinou osobou je např. slavný sportovec, umělec či politik, jehož jméno nebo tvář byla bez jeho souhlasu použita pro reklamní účely.

2.2.2 OSTATNÍ SUBJEKTY V OBCHODNÍCH ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH

Do závazkových vztahů nevstupují vzájemně pouze podnikatelé, ale i jiné osoby, obchodní zákoník proto reaguje i na tyto situace a vymezuje, které vztahy jsou považovány za obchodní závazkové vztahy a práva a povinnosti jejich subjektů se řídí obchodním zákoníkem. Jde o následující základní skupiny vztahů:

- a) do vztahu s podnikatelem vstupuje stát, samosprávná územní jednotka (obec, kraj) či státní organizace, pokud se daný vztah týká zabezpečování veřejných potřeb,
- b) vztahy, které obchodní zákoník taxativně výslovně vypočítává v § 261 odst. 3 – např. vztahy mezi společníky obchodních společností, vztahy vznikající při úplatném převodu

cenných papírů, vztahy ze smluv o převodu podniku, bankovních obchodů, smlouvy o ti-
chém společenství,

- c) vztahy, u nichž si jejich účastníci, kteří nejsou podnikateli, výslovně písemně dohodli, že se budou řídit obchodním zákoníkem. Dohoda, která by v tomto případě směřovala ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, který není podnikatelem, by však byla neplatná. Dohoda o užití obchodního zákoníku však nevylučuje použití ochranných ustanovení občanského zákoníku týkajících se spotřebitelů.

Pozor: pojistné smlouvy a vztahy z nich vznikající se řídí vždy občanským zákoníkem a zvláštními zákony (zákon o pojistné smlouvě).

Příklad

Obchodním zákoníkem se bude řídit smlouva o dílo na výstavbu obecního vodovodu, nikoliv však již smlouva, podle níž cestovní kancelář připraví a zajistí zájezd pro zaměstnance obecního úřadu. Obchodním zákoníkem se na základě dohody může řídit např. koupě ojetého automobilu nebo výstavba rodinného domku, v němž bude objednatel se svou rodinou dále bydlet.

2.2.3 VNITŘNÍ VZTAHY V OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH

I když jde v zásadě o vztahy, které obchodní zákoník upravuje v § 261 odst. 3 písm. a), b), f), g), považujeme za nutné upozornit na to, že za vztahy obchodněprávní povahy jsou též považovány všechny vztahy uvnitř obchodních společností – vztahy mezi společníky navzájem, mezi společníky a společnostmi, mezi zakladateli obchodních společností, zakladateli a správcem vkladu, mezi společnostmi a osobami, které jsou jejich statutárními orgány nebo členy statutárních či jiných orgánů, společnostmi a likvidátory.

Subjekty obchodněprávních vztahů se tak stávají další osoby, které nejsou podnikateli, avšak povaha vztahů, do nichž vstupují, je obchodní a právní skutečnosti, které daný vztah zakládají, jsou regulovány obchodním zákoníkem.

Příklad

Právní vztah předsedy představenstva akciové společnosti ke společnosti se může řídit tzv. smlouvou o výkonu funkce (§ 66 odst. 2 ObchZ). Převod obchodního podílu na společnosti s ručením omezeným se děje převodní smlouvou upravenou v § 115 odst. 3 ObchZ. Obdobně upravuje obchodní zákoník i převody členských práv a povinností v družstvech (§ 229 a 230 ObchZ).